

Die basis van Brits-Birmaanse samenwerking moest verbreed worden. Om dat te bevorderen belegde Mountbatten op 6 september, zes weken nadat Churchills *War Cabinet* had plaatsgemaakt voor Attlee's *Labour*-regering en vier dagen nadat MacArthur aan boord van de 'Missouri' de Japanse capitulatie in ontvangst genomen had, een conferentie in zijn hoofdkwartier op Ceylon waar hij en zijn voornaamste onderbevelhebbers en stafofficieren een door Aung San geleide Birmaanse delegatie plechtig ontvingen. De besprekingen verliepen in een gunstige atmosfeer – nadien namen de Britten aan dat zich in Birma, waarheen Mountbatten, gelijk eerder vermeld, twee extra divisies had overgebracht, geen acute crisis zou ontwikkelen die hen zou dwingen strijdkrachten in te zetten in een conflict dat de *Labour*-regering juist uit de weg wilde gaan, en de Birmanen hadden het volste vertrouwen dat die *Labour*-regering binnen afzienbare tijd Birma's zelfbeschikkingsrecht zou erkennen.

*Thailand*¹

Formeel was Thailand niet een door de Japanners bezet land: de regering van de dictatoriaal optredende maarschalk Piboel had op 8 december '41 de Japanse troepen vrije doortocht verleend en was twee weken later beloond met een verdrag waarbij Japan had toegezegd dat gebieden welke Thailand in de voorafgaande decennia had moeten afstaan aan Brits-Malakka, Brits-Birma en Frans-Indo-China, weer bij Thailand zouden worden gevoegd, trouwens: Piboel was er met Japanse en Duitse steun begin '41 al in geslaagd, de Fransen te dwingen tot het afstaan van delen van Laos en Cambodja.

Voor zijn bondgenootschap met Japan moest Piboel een steeds hogere prijs betalen: hij werd gedwongen, de Verenigde Staten en Groot-Brittannië de oorlog te verklaren en diende te gedogen dat de Japanners een intensieve propaganda bedreven, dat zij greep kregen op het onderwijs en dat zij een groot deel van Thailands economische leven gingen beheersen; zo kreeg het Mitsoebisji-concern het monopolie van de

¹ Wat wij over Thailand weergeven, is gebaseerd op het in '54 verschenen werk van de Britse historicus F. C. Jones: *Japan's New Order in East Asia. Its rise and fall, 1937-1945*, hier en daar aangevuld met het in '55 verschenen werk van Jones, Hugh Borton en R. R. Pearn: *The Far East, 1942-1946*, een deel van de door het Londense *Royal Institute of International Affairs* uitgegeven *Survey of International Affairs 1939-1946*.